

Чарівні казки

Як у царя роги вирости

Як у царя роги вирости

Був лісник. Він мав три сини. Ослаб лісник і чує, що скоро умре. Покликав він синів і каже:

— Я все життя був лісником і сходив весь ліс, але є в лісі одне місце, в яке ніколи не заходив, бо то погане місце.

І вмер старий.

Стали сини лісниками, по всьому лісі ходили, а в те погане місце не заходили. Але одного разу вирішили зайти. Найменший брат каже:

— Давайте візьмемо з собою клубок ниток, щоб не заблудитися.

Та й пішли вони. Розмотували за собою клубок, щоб потому по нитці вернутися. А дичина ходила і пірвала ту нитку. Ходять вони, ходять по лісі і все іа те саме місце приходять, до великого дуба.

Так моталися вони до вечора. І вирішили ночувати під тим дубом. Два лягли, а старший сторожує.

Дійшло десь до дванадцятої години ночі, і звіявся страшний вітер. Аж дубигнулися. Подивився старший брат — летить поперх лісу змії. І крикнув брат:

— Хто ти?! Стань, бо стріляти буду! Змії злякався і просить:

— Пропусти мене. Я дам тобі таку річ! Скільки житимеш, користь тобі від неї буде,— кинув старшому братові шапку-невидимку і полетів.

Встали хлопці рано, а старший брат не каже їм нічого. Ходили вони й другий день до вечора, і все виходили до того дуба. І знову застала їх під дубом ніч. За сторожа став середній брат. О дванадцятій годині ночі знову звіялася така буря, що ломилися дуби. Дивиться середній брат — летить змії.

— Стій, стрілять буду! — крикнув брат. А змії просить:

— Не стріляй, то дам тобі таку річ, що скільки житимеш, то будеш мене споминати. Дам тобі сопілку. Подуєш у неї — і вийде армія. Таку будеш мати армію, що зможеш воювати і з царем. Кинув йому змії сопілку і полетів.

Рано встали хлопці, а середній брат їм нічого не каже. І почали вони знову ходити по лісі, щоб якось вийти, але на вечір знов прийшли до того ж дуба. Та й лягли під ним спати, а за сторожа став найменший брат.

Опівночі звіялася буря, гнуться дуби. Подивився найменший брат — летить змії.

— Стій, стріляти буду! — крикнув найменший брат.

— Пустити мене, то дам тобі гаманець, повний грошей. Ти будеш брати, а він усе буде повний. І ніколи не буде порожній.

А найменший брат каже:

— Це ще не все. Ти скажи мені, як із цього лісу вийти, тоді пуцу.

— Бери сокиру і теши дуба з цього боку,— каже змії.— Як встанете рано, то йдіть у той бік, з якого буде затесано дуба.

Відпустив він змія та й ліг спати. Рано встали хлопці, а найменший брат каже:

— Ну, давайте будемо вже виходити з цього лісу.

Але не каже братам, як виходити, а лиш дивиться, з якого боку затесано дуб. Недовго вони йшли і вийшли з того лісу. Побачили знайому поляну. Менший брат каже:

— Давайте сядемо на цій поляні і трохи спочинемо.— Посідали вони, і менший брат питає:

— Хлопці, що ви робили ночами, як сторожували.

Старший брат каже:

— Я маю кучму-невидимку.

— Ану, дай її сюди.

Одяг він кучму на голову та й питає:

— Видно мене?

— Не видно, лиш голос чути. А середній брат каже:

— У мене с така сопілка, що як подую в неї, то скільки хочеш армії вийде.

— Ану, давай спробуємо твою, сопілку,— каже найменший брат. Як узяв ту сопілку, як почав дути, почали виходити солдати. Він дує, а армія виходить, він дує, а армія виходить. І вже стільки вийшло, що не поміщається на поляні. Перестав дути, а солдати й питають його:

— Царю, що бажаєш?

— Нічого, хотів спробувати сопілку. Сказав він це, і армії не стало.

— А тепер покажу, що я маю.

Витягає він гаманець із грішми. Випорожнив його, а гаманець знову повний. П'ять разів спорожнив гаманець, і він усе був повний. Забрали вони ті гроші і йдуть додому.

Вчув найменший брат, що в царя є дочка, і та дочка день і ніч грає в карти. Бере він свій гаманець і йде до неї. «Пограю й я з нею в карти».

Узяв він з собою й кучму-невидимку. Поклав кучму на голову, і ніхто не бачив, як він пройшов у царський палац. Та й пішов просто до дівчини в кімнату. Аж тоді побачила його царівна, коли зняв шапку.

— Як ти зайшов сюди? — питає вона.— У мене ж варта є.

— Кучму таку маю: як покладу на голову, ніхто не бачить мене.

— Як таке діло,— каже вона,— то давай у карти грати. Грали вони цілий день і цілу ніч, а він кладе й кладе гроші.

Вона й питає:

— Звідки у тебе стільки грошей?

— А мій гаманець такий, що я беру з нього гроші, а він знову повний.

Дівчина каже:

— Давай будемо обідати.

Принесла вона різних вин, напоїла хлопця, і він заснув. А сама взяла від нього кучму й гаманець, покликкала варту й наказує:

— Візьміть його і викиньте на дорогу.

Прокинувся він — кучми й гаманця нема. Але що зробиш? Іде він додому і каже до братів:

— Браття, я потеряв кучму й гаманець. Але я візьму сопілку й заявлю цареві війну.

Виходить цар із своїми військами на поле, а хлопець сів та й дме у сопілку, і виходять його війська. І така армія виходить, що цареві нічого й змагатися. А царева дочка примітила це діло, зайшла ззаду і вихопила у нього сопілку. І вже не його слухає армія, а царівну. Дає вона наказ взяти хлопця. Привели його до царя. Цар каже, щоб розстріляти, а міністр — посадити в тюрму. Та й вирішили: вийняти хлопцеві очі і пустити сліпого у світ.

Ішов він сліпий, скільки йшов, і зайшов у ліс. Іде лісом, і запахло йому яблуками. Почав він мацати на дереві, намацав великі яблука. З'їв одне яблуко і відчув, що свербить голова. Помацав, а в нього роги ростуть. І все більші, більші робляться. Як у вола.

Пішов він далі, і запахло йому грушами. «Тут десь груші є»,— подумав він. Став мацати і намацав груші. Такі здоровенні. «Що буде, то буде,— думає,— а з'їм ще й грушу». З'їв грушу, чує, роги хитаються. І відпали роги. Радіє хлопець. Добре, що хоч рогів збувся!

Захотілося йому води. Пройшов трохи, чує, річка тече. «Ну,— думає,— нап'юся». Підповз до річки, намацав воду і п'є: Напився — і з'явилися в нього очі! «Ну, тепер я провчу царя!» — думає хлопець. Та вернувся назад і почав глядіти, де ті яблука і груші. Знайшов і взяв собі три груші.

Іде він у город. А в городі на кожному провулку — крамничка. Заходить він до одної крамнички і дає продавцю три яблука.

— Що візьмеш за них,— каже продавцеві,— то буде твоє. Але не продавай дешево, а так дорого,

щоб лиш цар міг купити.

Сказав це продавцеві й пішов.

Питають люди за ті яблука, а вони дуже дорогі, і ніхто не може купити. Іде царева дочка. І забачила ті яблука. Питає продавця.

— Скільки коштують ці яблука?

— Тисяча карбованців за штуку.

І вона купила ті яблука. Принесла їх додому, і такі вони гарні були, що цар і цариця шкодували з'їсти. Поклали вони їх. А потому цар каже:

— Та скільки ми будемо тримати їх? З'їмо по одному.

З'їли вони по одному яблуку, і з'явилися у них роги! Люди сміються з царя. Кричать:

— Не треба нам рогатого царя!

Цар розгубився. І передав він по всьому царству: «Як знайдеться лікар, що вилікував би мене від тих рогів, то дам грошей, скільки схоче».

Прийшов до царя хороший лікар. Помацав ті роги, постукав і каже:

— Якщо відбити роги, то ви живі не лишитесь.

Пар подумав: «Лучче з рогами жити, як без рогів умирати». Виходить лікар від царя, а наш хлопець іде назустріч.

— Де ви були? — питає лікаря. А той і розказує йому про царські роги. Хлопець каже:

— Ідїть до царя і передайте, що я вилікую, як він хоче. Вернувся лікар і каже цареві:

— Я знайшов для вас лікаря.

— Дам йому, що схоче, аби лиш роги зняв. Вийшов лікар і каже:

— Цар сказав зайти. Заходить хлопець і говорить:

— Буду вас лікувати, як хочете. Але маєте три дні не їсти і діставати три рази на день по три буки.

Цар погодився. Бере хлопець добру бучару і зразу дає цареві три рази нижче спини. І так було три дні. Цар лежав зовсім голодний і діставав три рази на день по три буки. А на четвертий день дає йому хлопець грушу. Цар з'їв її, роги відпали. А хлопець каже:

— Давайте роцот, бо я вже йду.

— Та в мене й жінка з рогами,— каже цар,— вилікуйте і жінку.

— Добре, давайте її сюди. Приводять царицю, а хлопець питає:

— Згідні ви три дні нічого не їсти і діставати по три буки три рази на день?

— Згідна,— сказала цариця. Але він її пожалів, бо вона не винна була. І не бив, а лиш їсти не дав.

На третій день дав їй грушку. Вона з'їла її, і роги відпали.

— Дайте роцот,— каже віг до царя,— бо вже йду. А вони плачуть:

— У нас ще й дочка з рогами. Вилікуйте і її.

Покликали дівчину, а він каже:

— Погоджуешся три дні нічого не їсти і щодня діставати буків?

— Погоджуюся,— сказала царська дочка. Вона була найбільше винна, і він їй не по три буки давав, а бив, скільки хотів. Вона вже й проситься:

— Я не витримаю, уб'єте ви мене на смерть.

А він каже:

— Як хочеш, щоб не бив, то віддай мені кучму, гаманець і сопілку.

І зрозуміла вона, що це той самий хлопець. Пішла царівна до батьків та й каже:

— Це той самий, якому вийняли очі. Як він захоче мене взяти, то я піду за нього.

І цар погодився віддати дочку за такого лікаря. Повернула вона йому кучму, гаманець і сопілку, а він зняв їй роги. Зробили весілля. І став син лісника царем.